

HÖGSJÖ med HEMSÖ. (Ångermanland.)

Dessa församlingar, som förut såsom annex tillhört Gudmundrå, blefvo efter flera tidigare afslagna ansökningar genom kgl. bref 13 nov. 1896 förklarade såsom eget pastorat med khde i Högsjö och komminister på Hemsö. (Se inledn. till Gudmundrå.) Afsöndringen skulle äga rum, sedan dåv. komministern i Högsjö afginge, hvilket skedde 1897. Till Högsjö prästbord på Gamla vallen, som under annextiden disponerades af khden i Gudmundrå, hörde en stomjord Hööse eller Hundsjö från medeltiden samt en äga om 3 säl. jord i Flatom, af hvilka den sistnämnda varit ett särskildt tvistefrö mellan prästbordet och Flatoms byamän. (*Thulin*, *Eckles. boställen 2, Västernorr. s. 209.*)

Högsjö gamla stenkyrka, liggande väster om Mörtsjön, härstammar från medeltiden. Man har antagit, att hon skulle vara byggd på 1200-talet; så hög kan hennes ålder dock ej vara, ty ännu 1316 fanns ej något annex till Gudmundrå. Vid ryssarnas besök i orten 1 juni 1721 blef kyrkan med allt sitt innanrede och sina kyrkböcker plundrad och bränd tillika med 41 gårdar i socknen. Följande år iståndsattes hon så att gudstjänst där kunde hållas, men det dröjde 15 år, innan hon stod fullt färdig

med nya klockor och ny klockstapel. Redan 1756 blef det emellertid tal om ombyggnad och på 1770-talet hade hon blifvit så bristfällig, att församlingen enades om att bygga en ny. Efter många förhandlingar bestämde K. Maj:t 10 maj 1774, att den nya kyrkan skulle uppföras på Weda bys ägor norr om Mörtsjön. Hemsöborna ville senare upprifva detta beslut och begärde i stället att få bygga ett nytt kapell på sin ö och där anställa kapellpredikant, men detta afslogs af K. Maj:t 21 juni 1780. Den nya kyrkan uppfördes af byggmäst. Simon Geting och invigdes 2 nov. 1789; hon har nyligen undergått en storartad restauration och invigdes ånyo 1 nov. 1908.¹

Den gamla kyrkan, som sedan 1789 stått som ruin, har under åren 1904-08 pietetsfullt restaurerats, försetts med tak, golf, fönster och dörrar, tillika har den gamla inredningen delvis kommit till användning. Sommargudstjänster firas där under stundom.

Hemsö nuvarande kyrka af trä med torn på västra gafveln är uppförd 1865 vid Hultom, där komm. har sitt boställe. Öns kapell sedan 1600-talet stod vid Utanö, men flyttades till den nya kyrkplatsen 1845.

Prästerskapet i Högsjö och Hemsö före 1896, se *Gudmundrå*.

KYRKOHERDE.

Per Arvid Salvén (1897-), VG, f. 1 juni 1855 i Slöta förs., Skaraborgs län. Föräldrar: hofpredikanten, kontr. prosten Anders Salvén och Fredrique Margareta Kristina Liborius. Elev vid järnmanufaktur 1871-75, ritare å byggnadskontor 1876-77, återtog studierna 1878, mogenh.ex. i Sthm 12 dec. 1881, stud. i Upsala (Sthms nation) vt. 1882, prästv. för Hsands stift 30 apr. 1885, förordn. till v. past. i Vännäs 5 maj 1885, v. komm. i Högsjö 12 maj 1886, ordin. komm. 1 maj 1887, erhöill på egen begäran afsked från komministraturen 7 jan. 1897 för att fr. 1 febr. mottaga förordn. ss. v. pastor i Högsjö nybildade pastorat, till hvars khde han såsom ensam sökande utn. 6 nov. 1897. Genom sitt förtjänstfulla arbete för pastoratets utbrytning och sitt entusiasmerande inflytande lyckades han förstå sina församlingsbor till rätt stora ekonomiska uppoffringar för kyrkornas iståndsättande. Tjänstledig sedan 1 sept. 1915 är han bosatt i Sthm och ägnar sig åt uppgifter rörande fångvården.

G . 28/7 1886 m. *Agnes Eneström*, f. 4/1 1860 i Alingsås, dotter till konsuln Adolf Eneström och Maria Antoinette Nyholm.

Barn: *Agnes Margareta (Greta)*, f. i Högsjö 23/4 1887, *Erik Arthur*, f. 6/5 1889, fil. d:r; *Sven Arvid Lionel*, f. 9/2 1894, ingenjör.

Tr.: Predikan vid Högsjö kyrkas 100-års fest. Hsand 1889. - Om barndopet, ib. 1895. - Predikningar i »Predikosamling af Sveriges präster». Sthm 1897. - Predi-

¹ Se: *A. Salvén*, Boken om Högsjö. En norrländsk sockenkrönika, Sthm 1918, där en mer detaljerad kännedom om församlingen och dess kyrkor kan inhämtas. Äfven *Cornell*, anf. arb. s. 91

kan vid skördefest, ib. 1899. - Utg. Julkalendern »Ledstjärnan» 1900, »Julstjärnan», religiös, estetisk kalender, 1903. - Predikningar i samlingen: »I Herrens gårdar», Ups. 1916. - I ensamma stunder, tänke- och andaktsbok för fångar, utg. på uppdrag af Kungl. Fångvårdsstyrelsen. Sthm 1916. - Bidrag till den i Danmark utg. »Bønnebog i brug i Fængsels» 1918. - Boken om Högsjö. En norrländsk sockenkrönika. Kulturbilder, sägner och minnen. Sthm 1918. - Redig. tidn. Fosterlandet, Sthm 1889-91, Illustrerad missionstidning, ib. 1891-92, Ledstjärnan, illustr. religiös-politisk tidn. för alla hem, från 1898, samt på uppdrag af Fångvårdsstyrelsen tidningen Solglimt, som utgår till landets alla fångelser, fr. 1913.

KOMMINISTRAR PÅ HEMSÖ.

1. **Nils Magnus Östgren** (1899-1904), utn. komm. i Hemsö 10 dec. 1908, tilltr. 1 juli 1899; komm. i Njurunda 27 aug. 1904, tilltr. 1 dec. s. å., se *Njurunda*.

2. **Jonas Tjernström** (1905-20) f. i Själevad 27 dec. 1866; föräldrar: bonden Jon. Tjernström och Anna Greta Jonsdotter. Stud. i Upsala 1891. Efter afl. teol. examina prästv. 3 juni 1898, utn. till komm. i Hemsö 29 apr. 1905, tilltr. s. å.; innehade jämte egen befattning förordnande som vice pastor i Högsjö 1 maj-1 okt. 1916. Senare utn. till khde i Ådals-Liden 1918 med tilltr. 1920.

G. 18/11 1906 m. *Anna Helmina Norrby*, f. i Nordingrå 1/11 1877, dotter till handl. Christoffer Norrby och Brita Persdotter.

Barn: *Walborg Birgit Margareta*, f. i Hemsö 6/8 1907; *Tyra Annette Gunborg Amalia*, f. 26/1 1912.